

Valtakunnalliset lastensuojelupäivät®

8.–9.10.2024

VÄLITÄ
ja
VAIKUTA

–
Vaikuttavaa lastensuojelua
rakentamassa

Dialektisen käyttäytymisterapian hoito-ohjelma lastensuojelussa

Elina Jaakola, Mervi Taipalus, Roosa-Maria Routi
Perhekuntoutuskeskus Lauste

VÄLITÄ
ja
VAIKUTA

Perhe-
kuntoutus-
keskus

LAU
STE

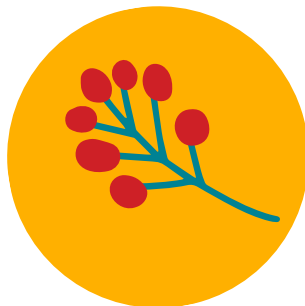
Perhekuntoutuskeskus Lauste

- Yksityinen, voittoa tavoittelematon lastensuojelupalveluiden asiantuntija.
- Meillä työskentelee 250 lastensuojelun, erityisopetuksen ja perhekuntoutuksen ammattilaista.
- Tarjoamme perhekuntoutusta, avopalveluita, sijais- ja jälkihuollon palveluita sekä koulu- ja tuva-palveluita erityistukea tarvitseville lapsille.
- 105 vuoden kokemus lastensuojelupalveluista.
- Toimintamme ohjenuorana on lapsen hyvinvointi.

Dialektinen käyttäytymisterapia (DKT)

- DKT perustuu tutkittuun tietoon.
- Kehitetty epävakaiden potilaiden hoitoon.
- DKT on lähtökohtaisesti käyttäytymisterapiaa, johon on yhdistetty aineksia kognitioteoriasta, zeniläisestä filosofiasta sekä dialektisesta filosofiasta.
- DKT on sovellettu useisiin häiriöihin ja asiakasryhmiin, joilla on tunnesäätelyn ongelmia.
- DKT:ssa opetellaan uusia, rakentavampia taitoja tunteiden säätelyyn, jotta ongelmallisesta käyttäytymisestä on mahdollista luopua.

DKT:n soveltaminen lastensuojeluun

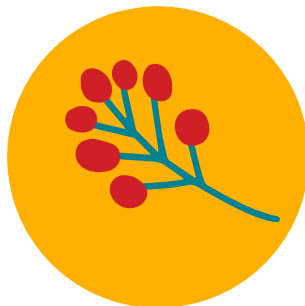
- DKT on sairaalamaailmasta tuttu, tutkittuun tietoon perustuva hoitomenetelmä, joka valikoitui lastensuojelun kohderyhmään sovellettavaksi asiakasryhmän haasteet huomioiden.
- Menetelmä otettiin Lausteella käyttöön vuonna 2012 henkilökunnan osaamisen kehittämiseksi.
- Suomessa ei ollut tuohon aikaan vakiintuneita psykiatrisia hoitomuotoja sijoitetuille käytöshäiriöisille nuorille.

DKT:n kehittäminen

Perhekuntoutuskeskus Lausteella

- Yhtenäinen toimintatapa eri tilanteissa tuo turvaa nuorille.
- Ongelmatilanteita ratkotaan keskittyen ratkaisuihin ja toisin toimimiseen.
- Nuoret kohdataan tuomitsematta, tasavertaisina ihmisinä.
- Vuodesta 2012 alkaen menetelmä sijaishuollon toiminnan viitekehyksenä.
- Vuonna 2015 ensimmäinen kokeiluryhmä tunnetaitojen opetteluun liittyen.
- Vuodesta 2016 alkaen Uudessakaupungissa tunnetaitoryhmä kahdesti vuodessa.

Hoito-ohjelma koostuu viidestä osa-alueesta

1. Osasto hoidon kontekstina
2. Taitoryhmä
3. Yksilötapaaminen
4. Puhelinkonsultaatio
5. Työntekijöiden konsultaatiotiimi

Hoito-ohjelman vetäjät ovat osallistuneet DKT-koulutukseen.

Osa-alue 1: Osasto hoidon kontekstina

- Nuoren päivittäisessä arjessa on tilanteita, joissa ohjaaja kulkee rinnalla nuoren opetellessa käyttämään taitoja ja vakiinnuttaessa niitä.
- Nuorten kanssa harjoitellaan taitoja arkisissa tilanteissa, esimerkiksi tiskikonetta tyhjentäessä.
- Omaohjaajatyöskentely osastoilla ja yhteistyö vanhempien kanssa toimii DKT:aan pohjautuen ja menetelmiä hyödyntäen.

Osa-alue 2: Taitoryhmä

- Taitoryhmän tarkoituksena on opettaa nuorelle uusia taitoja, joiden avulla nuorella on mahdollisuus oppia käyttäytymään rakentavammin.
- Taitoryhmässä tuetaan uusien taitojen harjoittelua ja taitavaa käyttäytymistä rohkaisulla, kannustuksella ja pienillä palkinnoillakin.
- Taitoryhmä ei ole ”ryhmäterapiaa” eikä esim. itsetuhokäyttämisen tai muun epärakentavan käyttäytymisen kuvailu ole ryhmässä sallittua.

TOIMINTA:

MIELIS:

TUO:

HUOLI

HIMO

HÄPEÄ

YKSINÄISYYS

KATTELUS

VIIHA

ALUAN SUKLAAJA KANA

AMMÄN

EN SAA MITÄÄN AIKAISEKSI

YKSIKÄÄN VIERÄÄ

PELKO

SOINNINLUKU

HYVÄ OLO

PELTO

GÄLLÖN

MIELI

MIELI

MIELI

MIELI

MIELI

SIN

EMINEN KUSSA

URVI

Osa-alue 3: Yksilötapaamiset

- Yksilötapaamisilla mahdollistetaan nuoren kohtaaminen yksilönä.
- Viikkokortin pohjalta tehdään jokaisella tapaamisella ketjuanalyysi aiheesta, joka nousee kortista selkeästi esille. Yhdessä nuoren kanssa pyritään löytämään tehokkaita ongelmanratkaisutaitoja ketjun eri lenkkeihin ja harjoitellaan niitä.
- Tapaamisten tarkoituksena on yllä mainittujen asioiden lisäksi myös motivaation lisääminen ja ylläpitäminen.

VIIKKOKORTTI

		MA	TI	KE	TO	PE	LA	SU
	Ylläkkeen vastustaminen							
TUNTEET (0-5)	ilo	4	3	1	0	3	4	3
	pettymys	0	2	3	3	1	0	2
	ahdistus	0	3	4	4	2	0	1
EI-TOIVOTTU KÄYTTÄYTYMINEN	vältely (K/E)	E	E	K	K	E	E	E
	haku viltillä (1-5)	0	3	5	4	2	0	0
TOIVOTTU KÄYTTÄYTYMINEN	käytän tipp-taritoja (K/E)	E	K	E	E	E	E	E
	hetken parantaminen: pelaan korttia (K/E)	K	K	K	E	K	E	K

Osa-alue 4: Puhelinkonsultaatio

- Nuorella on mahdollisuus soittaa ohjaajille ollessaan osaston ulkopuolella.
- Puhelinkonsultaation tarkoituksena on auttaa nuori yli hankalasta tilanteesta tukemalla taitojen käyttöä.
- Tarkoituksena on tukea nuorta käyttäytymään taitavasti, tukea uusien taitojen käyttämistä ja yleistymistä.

Osa-alue 5: Konsultaatiotiimi

- Työntekijöillä on kerran kuukaudessa työnohjaus, joka toimii konsultaatiotiiminä.
- Työryhmän jäsenet pitävät mahdollisuuksien mukaan minikonsultaatioteimejä työvuorojen vaihdoissa raporttien yhteydessä.
- Tiimitapaamisen ja minikonsultaatiotiimin tarkoituksena on arvioida ja tukea ohjaajien jaksamista, ylläpitää motivaatiota sekä lisätä DKT- osaamista.

Havainnot hoito-ohjelman hyödyistä

- Itsetuhoisuus vähentynyt.
- Luvattomat poistumiset jäivät kokonaan pois yhden nuoren osalta.
- Tunteiden tunnistaminen ja sanoittaminen parantunut selkeästi usean nuoren kohdalla.
- Tietoisuus tunnehaavoittuvuustekijöistä lisääntynyt ja kiinnostus säännöllisempään syömiseen jonkin verran lisääntynyt.

Nuorilta saatua palautetta

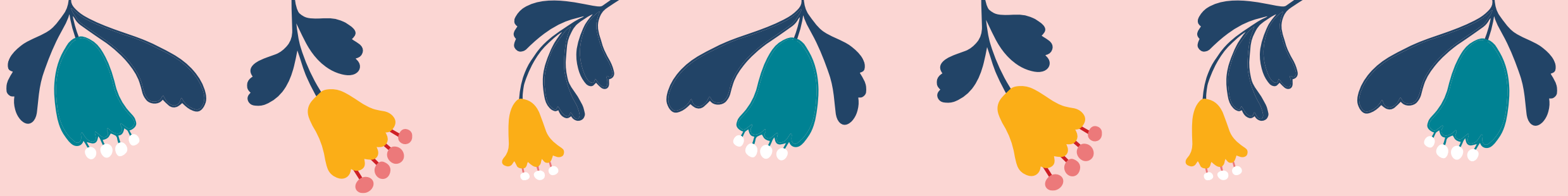
”Kiitos kun autoit mua.”

- Nuori puhelinkonsultaation jälkeen laittamassaan viestissä.

”Miksette opeta vanhemmille näitä taitoja?”

- Nuori taitoryhmässä, kun puhuttu tunteiden tunnistamisesta.

Kiitos!

Elina Jaakola, Mervi Taipalus, Roosa-Maria Routi
Perhekuntoutuskeskus Lauste

VÄLITÄ
ja
VAIKUTA

Perhe-
kuntoutus-
keskus

LAU
STE